

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicorvm Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

Cap. I. Nomenclatio multiplex, qua Clerici Canonici tum in iure Canonico, tum in Sacris Concilijs, & apud autores probatos nuncupari consueuerunt, explicatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

CAPVT PRIMVM.

Nomenclatio multiplex, qua Clerici Canonici tum in iure Canonico, tum in sacris Concilijs, & apud autores probatos nuncupari consueverunt, explicatur.

I.

De origine, proferu, Ecclesijs Metropolitanis, Cathedralibus, Monasterijs, varij Reformationibus, Congregationibus, Sacri, Apostoliceque ordinis Canonico regularium, necnon de quibusdam eiusdem Ordinis Privilegijs, & praeiudicantijs ad omnipotentis Dei, & illius Genitricis Virginis, necnon Beatissimi Patris Nostri Augustini, & omnium Sanctorum honorem, & gloria, in hoc seu vobis libro cum diuini auxilij confidentia verba facturi, ne in progressu operis ob nomen multiplicitatem, & varietatem in errores labamur, a multiplici nominum varietate, quibus ipsi Canonici Regulares a Romanis Pontificibus, Concilijs, Patribus, Historicis, & iuris vtriusque Doctoribus passim nuncupari consueverunt, ipsam tractationem exordiantur a bitramur. Vocantur enim ipsi Canonici regulares non vnicò, sed multiplici nomine. Primo quidem absoluto nomine Clerici. Secundo Clerici Regulares. Tertio Clerici Religiosi. Quarto Clerici Canonici. Quinto absoluto nomine Canonici. Sexto Canonici Regulares. Septimo Canonici Religiosi. Octavo absoluto nomine Monachi. Nono Monachi Canonici. Decimo Fratres. Vndecimo Domini, seu Domini. Quarum omnium denominationum rationes assignare, & explicare, priusquam ad vltiora gradum faciamus, operæ pretium fore iudicauit.

II.

Et quidem absoluto, ac simplici nomine Clericorum sapissime a probatis autoribus appellatur ipsos Canonicos Regulares, prater D. Augustinum in tribus sermonibus de communi vita Clericorum, in quibus de clericis, quos modo Regulares Canonicos vocamus, ex omnium consensu loquitur, testes sunt Clemens I. in epist. 7. ad Iacobum fratrem Domini. Urbanus I. in epist. ad omnes Christi fideles, quæ referuntur in cap. Dilectissimis, & cap. Scimus 12. q. 1. Conc. Aquisgranis sub Ludouico Pio celebratum cap. 118. & 120. necnon Innocentius III. in epist. ad Priore & Clericos S. Petri apud Spoletum in primo libro epistolarum huius Pontificis pag. 283. iunctis, quæ legi possunt apud Gratianum in suo Decreto causa 12. q. 1. per totum, & in cap. Legi epistolam. cap.

Decimas. 66. q. 1. cap. Quidam Monachorum. & q. 2. ac etiam in Decretalis sub titulo, de vita, & honestate Clericorum, sub quo tam Regulares, quàm seculares clerici ex omnium Doctorum consensione comprehenduntur.

Huius autem denominationis ratio duplex, & que verissima reddi potest, altera ex ipsa nominum etymologia altera verò ex fine, ac instituto eiusdem Canonici ordinis accepta. Nam quod ad primum attinet, si vocis etymon attendamus, quid aliud hoc nomen Clericus sonat, nisi eum, qui omnibus seculi facultatibus renuncians, solum Deum patri suam eligit, ab ipso Deo vicissim in suam sortem receptus? quemadmodum D. Hieron. ad Nepotianum de Institutione Clericorum à Gratiano in cap. Clericus 12. q. 1. his verbis aperitissime testatur. Clericus qui Christi seruit Ecclesia, interpretatur primum nomen suum. & nominis definitione prolata nititur esse, quod dicitur si enim cleros græcè, seu latinè appellatur, propterea vocantur clerici, vel quia de sorte sunt Domini, vel quia Dominus fors, id est pars clericorum est. Quod autem vel ipse pars Domini est, vel Dominum partem habet, ratem se debet exhibere, vt & ipse possideat Dominum, & possideatur à Domino. Qui Dominum possidet, & cum Propheta dicit: pars mea Dominus, nihil extra Dominum habere potest: quod si quidpiam aliud habuerit, prater Dominum, pars eius non erit Dominus, vt gratia. Si aurum, si argentum, si possessiones, si vana suppellectilem, cum istis partibus Dominum suum partem non dignatur. &c. Hinc dum clericatus quinquaginta, tondetur ab Episcopo dicens, Dominus pars hereditatis meae: quia capillorum deposito, vtili temporalium depositionem significat, ad perfectum omnium temporalium honorum renunciationem designandam, vt idemmet Hieronymus in epistola ad quendam Leuitam in cap. Duo. eadem causa, & questione relatus scribit. Hinc iure merito deducit Panormitanus in cap. Licet, de officio Ordinarij, nomen clerici reclus, & verus. & magis propriè conuenire clericis siue canonicis regularibus, quàm secularibus. Nota, inquit, Glossa, quare clericus, qui non sunt aliusuis & l. gionis, dicuntur clerici seculares: participant enim Religiosi, & in hoc appellantur clerici. Item participant laici: & hoc vltimu appellantur seculares. Quod etiam notatur in additionibus marginalibus ad dictâ Glossam in verbo Seculares, & Speculator in suo Rationali diuinarum offic. lib. 6. cap. Siue rubrica de septem diebus post Pascha, referens consuetudinem quorundam Ecclesiarum, in quibus à Paschate vique ad Pentecosten in Matutino nō dicebantur, nisi tres Psalmi, eam multipliciter corrigi sed ob hoc precipue, quia, inquit, inter canonicos regulares, & alios clericos, qui usurpato nomine seculares dicuntur, nulla debet esse quoad hoc differentia: nam & ipsi magna ex parte antiquitus Regulares fuerunt. cap. Quia. cap. Scimus, & cap. seq. & cap. Certe extra de vita & honest. Clericorum. cap. Quomodo & certum est, quod canonici Regulares in octava

Relu-

Secundæ dicitur in Nocturnis nouem Leuiticis, cum octo Responsorijs, vt D. Augustinus conuincit in sermone primo, & secundo de communi vita Clericorum, vocantur clericos proprie clericos, & claudos, & hipocritas.

Altera ratio eiusdem denominationis ex ipso materia instituti, sine ex fine ipsorum Canonico Regularium de prompta hac est, quia nimirum ipsi Canonici Regulares ex propria natura, & ex vtilitatem professionis competere debent, quod non ita accipias, vt Canonici Regulariter dicatur clericus, vel quod per solam professionem sine collatione ordinis clericus efficiatur, vt ad nos capendo Zoli quidam accipiunt, quia Canonici Regulares ex vtilitatem in situ suo clericatus deputantur, & ad munera clericorum exercenda, quæ sunt verbi Dei prædicatione Sacramentorum dispensatio, & animarum reuocatio, vt scilicet D. Thomas 2. secundæ quæst. 1. artic. 2. ad secundum hinc præcisè verbis notat. Ad sciendum dicendum, quod vtrique Religiosi Monachorum, & Canonico Regularium dicatur ad operis contemplatiua, inter quæ præcipue est agere in diuina vultu, ad quæ ordines vtriusque Canonico Regularium, quibus præcipue est agere in diuina vultu: sed ad Religiosorum non per se competit, vt sint clerici, vt dicitur in Decretis 16. quæst. 1. Hinc Pius IV. constituit ipsos Canonicos Lateranenses Monachos per se clericos declarare, ac decernit, inter alia sua de institutione fundamenta hoc præcipuum recedere. In sum Canonici tam sua antiqua iustitiam honorandi, quam etiam dignitatis clericali. quæ eos per se possessionem regularium emittunt, in se ipsos operari. &c. Hinc etiam in constitutionibus nouæ Portuensis præclarissime olim Congregationis Principis, & nunc nostræ Lateranensis, vnde Collegij eam primis nobilibus, per Pascha Secunda firmatis, parte prima capite nono, ad Congregationem Canonico Regularium admittentur, quousque solemnem professionem emiserint, in chorum deducantur, & clerici seculares, & consuetudinem sibi habent, ac deinde in illorum prostrati professionis cartulam leuare, quod etiam in Constitutionibus nostræ Congregationis parte 2. cap. 15. cauetur.

III.

Secundo vocantur ipsi Regulares Canonici Clerici Regulares, quæ nuncupatio frequenter est in iure Canonico, & in Sacris Concilijs, apud Iuris Canonici Interpretes, & Glossatores, vt videri potest apud Glossam 12. q. 1. principio aduertentem, Canones ibi loci à Canonico completos, quibus clericis temporalium bonorum possessio interdicitur, de Regularium non de secularibus loqui, & in cap. Plerique Pascha, & capite primo de filijs presbyterorum in constitutione Eugenij Quarti, quæ eisdem Canonico Lateranensi Basilicæ vti veros orig-

Resurrectionis dicunt in Nocturnis nouem Lectiones, cum octo Responsorijs, vt D. Augustinũ omittamus in sermone primo, & secundo de communi vita Clericorum, vocatẽ clericos proprietarios ceceros, & claudos, & hipocrytas.

Altera ratio eiusdem denominationis ex ipsa natura instituti, siue ex fine ipsorum Canonico- rum Regularium depremta hæc est, quia nimirum ipsi Canonici Regularibus ex propria natura, & ex vi illorum professionis competit clericatus, quod non ita accipias, vt Canonici Regularis nascatur clericus, vel quod per solam professionem sine collatione ordinis clericus efficiatur, vt ad nos carpendus Zoili quidam accipiunt: sed quia Canonici Regulares ex vi illorum institutionis clericatus deputantur, & ad munera clericorum exercenda, quæ sunt verbi Dei prædicatio, Sacramentorum dispensatio, & animarum regimen, vt scitẽ D. Thomas 2. secundæ quæst. 189. art. 8. ad secundum hæc præcisè verbis notauit licet: Ad secundum dicendum, quod vtraque Religio, scilicet Monachorum, & Canonico- rum Regularium ordinatur ad opera vite contemplatiue, inter quæ præcipua sunt ea, quæ aguntur in diuino mysterijs, ad quæ ordinatur diuini ordo Canonico- rum Regularium, quibus per se competit quod sit clerici Religiosi: sed ad Religionem Monachorum non per se competit, vt fiat clerici, vt habetur in Decreto 16. quæst. 1. Hinc Pius IV. constituit. 25. quæ Canonicos Lateranenses Monachis præferendos declarat, ac decernit, inter alia suæ determinationis fundamenta hoc præcipuum recenset, licet: *Et si dem Canonicos tam sua antiqua institutione huiusmodi, quàm etiam dignitate clericali, quæ eos statim, quod professionem regularem emittunt, insignitos esse oportet.* Et hinc etiã in constitutionibus Canonice Portuensis præclarissimæ olim Congregationis Principis, & nunc nostræ Lateranensis familiaris Collegij cum primis nobilibus, per Paschalem Secundum firmatis, parte prima capite nono, qui ad Congregationem Canonico- rum admitterentur, priusquam solemnem professionem emitterent, in chorum deducebantur, & clerici secundũ vsum, & consuetudinem fiebant, ac deinde in medio fratrum profratri professionis cartulam legebant, quod etiã in Constitutionibus nostræ Congregationis parte 2. cap. 15. cauetur.

III. Secundo vocantur iidem Regulares Canonici Clerici Regulares, quæ nuncupatio frequentissima est tum in iure Canonico, & in Sacris Concilijs, tum apud Iuris Canonici Interpretes, & Glossatores, vt videri potest apud Glossam 12. q. 1. in principio, aduertentem, Canones ibi loci à Gratiano compilatos, quibus clericis temporalium bonorum possessio interdicitur, de Regularibus non de secularibus loqui, & in cap. Plerique de Pactis, & capite primo de filijs presbyterorum, & in constitutione Eugenij Quarti, quæ eisdem Canonicos Lateranensi Basilicæ vti veros origina-

rios illius clericos reddens, Regulares clericos nuncupauit. Est porro vetustissimus in Ecclesia Catholica hic loquendi modus, quo clericorum genus in duas species diuidentes, alios Regulares, alios verò seculares appellare consueverunt, non quod ab initio nascentis Ecclesiæ fuerint clerici seculares à Regularibus distincti, vt falso Præpositus in capite primo 44. distincti scribit: sed quia frigeente in animis fidelium primatu illius Apostolici instituti clericorum nascentis Ecclesiæ disciplina, cum paulatim tolerari cœpisset, vt clerici proprium possiderent, ad grauiora peccata, maxime verò ad multorum hipocrysim vitandam, vt Augustinus sermone primo, & secundo de communi vita clericorum scribit, & refertur in capite Nolo. duodecima quæst. prima, paulatim quoque distinctio clericorum in Regulares, & seculares in Ecclesia Catholica obtinere cœpit, vt qui primatum regularis vite institutum cum abdicatione bonorum temporalium, & professione vite communis in Actis Apostolorum laudatæ retinuisissent, Regulares clerici vocarentur qui verò ab illo sancto instituto recedentes more secularium proprium habere voluissent, seculares clerici nuncuparentur, quemadmodum Glossa in capite Licet. in verbo seculares. de officio Iudicis Ordinarij, & Abbas ibidem obseruauit.

IV.

Tertio Clericos Religiosos nuncupauerunt Ilidorus Hispalensis libro secundo de Officijs capite tertio. Concilium Aquigrani sub Ludouico Pio capite centesimo primo, & clarissime Alexander Secundus in capite Præter. trigesima secunda distinctio, dum inquit: *Præcipientes etiam statim, vt hi prædicatorum Ordinem, qui sicut prædecessoribus nostris obdientes, castitatem seruauerint, iuxta regulas, quibus ordinati sunt, sicut oportet Religiosos Clericos, sicut manducant, & dormiant, & quidquid ab Ecclesijs competit, communiter habeant.* Quæ verò ratione tales dicantur, in promptu est responsio: quia modo quodam peculiari iunt diuino cultui mancipati: nam vt Beatus Augustinus lib. 10. de Ciuit. cap. primo fatetur. *Com de cultu Deitatis vritur quæstio, fideliter dicere valeamus, Religionem non esse nisi Dei cultum.* Hinc namque fit, vt quemadmodum non vnico, sed multiplici modo potest aliquis diuino cultui dicari: ita non vno, sed multis modis consueverint homines religiosi nuncupari: nam primo generali quadam nuncupatione Religiosi nuncupari solent quicumque per fidem, & baptismi susceptionem Christo nomen dederunt: quod nimirum per ipsam fidem, & baptismi susceptionem homines cultui diuino primitus dicuntur, quin & ipsam fidem Religionem vocare, frequens Sacrorum Canonum est vltus cap. Id constitutus, cum seq. cap. Si quis. primo & secundo. 17. quæst. 4. capit. Sic enim. 28. quæst. 1. iuxta quam acceptionem scripsit B. Augustinus librum de

de

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

174

de vera, & falsa Religione, & Ecclesia in Collecta Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli inquit: *Da Ecclesia tua eorum in omnibus sequi preceptum, per quod Religio sumptis exordium.* Secundo dicitur aliquis post baptismum cultui diuino per speciale opus fidei superadditum, ad Dei honorem exhibitum, quo pacto B. Iacobus in sua Canonica cap. 1. Misericordiae opus pauperibus ob Dei amor. exhibitur, Religionem appellat. *Religio*, inquit, *munda, & immaculata apud Deum, & Patrem, hoc est, vltimo pupillis, & viduas in tribulatione eorum.* In hoc sensu intelligendus D. Augustinus lib. 22. de Ciuitate cap. 8. vbi Innocentium ciuem Carthaginensem eiusdem Augustini hospitem virum religiosissimum cum tota domo sua nuncupauit. *luxta quem sensum loquuntur Sacri Canonici cap. si quis nuptias. 70. diff. cap. Si quis vituperat. 31. diff. cap. Non liceat. 44. diff. cap. de Iudas 45. diff. cap. Bene quidem. 96. diff. cap. Nos ad fidem. cadem 96. diff. cap. Laici. 16. quæst. 7. cap. Si vos fratres 23. quæst. 8. cap. Viduas. cap. Mulieres. cap. Si quis rapuerit. cap. Vidua. 27. q. 1. cap. Plerique de conf. d. 4. cap. Ecclesia, de Constitution. cum alijs sexcentis, quæ passim occurrere possunt.* Tertio potest quis diuino cultui magis specialiter per susceptionem sacri Ordinis mancipari: nam dum clericus aliquis efficitur, omnibus rebus huius seculi speciali quodam modo se renunciat fatetur, & solam Deum se habere velle Patrem profiteretur: vt illa verba ostendunt, quæ clericus in sua consecratione dicit: *Domine in patris hereditate mea, &c.* quo pacto clerici omnes speciali quadam ratione praeteris fidelibus personæ Religiosæ dicuntur. cap. Praeter. 32. d. cap. Finali. 60. d. cap. Sacrorum, 65. d. & cap. Quicunque. 13. q. 2. & alijs, quæ breuitatis gratia omittuntur. Demum quarto modo specialissimo potest aliquis diuino cultui dicari per solemnem votorum professionem, & hoc quarto modo illi omnes, ac soli Religiosi dicuntur, qui per solemnem emissionem votorum Obedientiae, Castitatis, & Paupertatis scriptos diuini obsequijs nuncupauerunt, vt notat Abbas in cap. Dilecti, de maiortate & obedientia. & iuxta hanc acceptionem inquit D. Thom. 2. 2. q. 186. art. 1. Religionem importare statum cum deliberatione, & nouo habitu assumpto, omnibus istis modis Canonici Regulares dicuntur Religiosi: quia scriptos cultui diuino primo per fidem, & baptismum, secundo per exercitium bonorum operum, tertio per susceptionem Sacrorum Ordinum, quarto per solemnem professionem Religionis cum trium votorum emissionem dediderunt.

V. **Q**uarto, vocantur Clerici Canonici in Concilio Romano sub Eugenio II. siue sub Leone III. in libro, qui dicitur Canonici quinque Capitolorum, in eodem Concilio edito, cuius fragmentum refertur in cap. In omnibus de Consecrat. d. 5. necnon ab Alexandro III. in cap. Dilecti de Iudicijs, & ab Innocentio III. in epistola ad Praepos-

tum, & fratres S. Vincentij Papæ, in 2. lib. epistoliarum eiusdem Pontificis pag. mihi 56. quippe quod ad differentiam secularium clericorum illi sub regulari disciplina vitam moderentur: nam Canonici a Canone, qui est Latine regula, vocatur. Quinto, appellantur absolute Canonici vs antiquissimo, & frequentissimo apud omnes veteres ante sexcentos annos recepto adco, vt supponat B. Petrus Damiani pro re notissima, vsq. ad sua tempora nomine Canoniceum solos Regulares clericos venire consueuisse, quem admodum videri potest apud illum in suis epistolis quinto libro epistol. 9. ad clericos Fanenses data, vbi contra clericos proprietarios, qui cum sine regula viuere, Canonici nihilominus nuncupari alicubi dicitur. *Plene, inquit, quo pacto quis valeat dici Canonice, nisi sit regularis, quemodo monachus, nisi iuxta viam suam, sit etiam singularis, velut singulus Canonice, hoc est regulare nomen habere, sed non regulariter viuere. Amittunt communia Ecclesia bona diuina, admittuntur autem apud Ecclesiam communiter habere, tunc uero non est hac primitiua Ecclesia forma: sicut existit ab institutione Apostolica discipline &c.* Quod praeter ipsum Petrum Damiani monstrant etiam verba Concilij apud Illebonum in Anglia sub Gulielmo Rege anno 1080. paulo post mortem eiusdem B. Petri Damiani celebrati, quod videtur potest apud Oldericum Vitalem monachum Vercensem in sua historia Ecclesiastica lib. 5. sub anno 1080. cap. 1. ad finem, & cap. 3. in princ. dicti Concilij, necnon etiam Concil. Claremont. sub verbo II. anno 1095. celebratum can. 11. 12. & 13. apud Baronium tom. II. sub anno 1095. nu. 20. & seq. Videtur pro hac sententia Arorius tom. I. lib. 11. cap. 2. q. 2. vbi etiam tractat de origine, & antiquitate huius nominis Canonice. Esse verò antiquissimum & receptissimum huc usum vocandi Canonice Regulares simplici nomine Canoniceorum absque alio addito, constat primo ex D. Basilio tum in animaduersionibus ad Canonice delinquentes, tum ex libro Monasticarum constitutionum cap. 19. cuius est titulus ad Canonice, hoc est Regularem vitam in Canobijs degentes, ac exinde ex Concilio Turonensi sub Leone III. & Carolo magno, Aquifragani sub Stephano IV. & Ludouico Pio, & ex Moguntino sub eodem Ludouico celebratis per multa capita. Sic etiam ex Gratiani decreto in cap. Obseruandum 15. q. 2. cap. Perniciosam 18. qu. 2. cap. in omnibus de Consecrat. d. 5. cap. Cum causam, cap. Cumana de electione. cap. post translationem. de Renuntiatione, cap. Intelleximus de etate, & qualitate. cap. Cum in Ecclesijs de maiortate & obedientia. cap. Dilecti de iudicijs. cap. Cum super. de Consecrat. cap. Cum venissent. de restitut. Spoliatorum. cap. ex literis. de dolo, & contumacia. cap. cum Y. & A. de sententia, & de re iudicata. e. Cum causam de Appellationibus. cap. ad nostram. de Confirm. vlt. vel inutili. cap. Sicut nobis. cap. Licet de Regalis

ritum. cap. Nullus de iur. patronatus. cap. Nullus de Ecclesijs adificandis. cap. Cum olim il. 2. de Prelegis. cap. Non dubium de sententia excom. monitionum. cap. Si Canonici. de officio Ord. in 6. Clementina Dispensatorem de Iudicijs & Innocentius III. in epistola ad Priorem, & Canonice de Nambargo, cum alijs in numeris. E. in quibusdam huiusmodi non relationem aduertentes non ab annuo censu, siue canone, quem soluit clericus annuam percipiunt, sed à Regularibus clericis annuam percipiunt. Canonice vero percipiuntur, sicut clericis Canonice vocantur, quoadmodum loco proxime citato B. Petri Damiani, necnon D. Bernardus in vita S. Malachi lib. 2. cap. 24. & duobus sequentibus, & Ino Car. lib. 1. cap. 24. & sequenti obseruauerunt. Si namque in quibusdam epist. 101. ad Gualterium Praepositum Hieronymi, Cardinalis de Cusa lib. 10. exercitatus Canonice cap. 2. & sequenti obseruauerunt. Si namque ab anno censu, vel Canone, non à Regula Canonice dicuntur, non Ecclesiarum, sed horri, etiam in ecclesia vinarie Canonice essent, actales in merito deberent appellari.

II. **S**exto vocantur Canonice Regulares, quae nomen est magis frequentissimum est, & ferè in omnibus annis dicitur quingentis positum, quemadmodum ex titulo de statu Monachorum, & Canonice Regulares, & alijs locis innumera loca videntur, quæ laboriosum esset potius, quam repetere, hoc loco recensere. Porro cum Canonice Regulares, qui Latine est regula, dicantur, non dicuntur, qui geminam istam nomenclaturam non detur, qui geminam istam nomenclaturam Canonice Regulares reprehendunt, quoniam non solum Canonice Regulares nuncupari videntur, sed etiam geminatum vocabulo Canonice Regulares, Regulares Regulares nuncupari videntur, vt in 3. de Cunt. cap. 15. *est regulare quod Canonice a Canone graeco, hinc quidam nomen d. Augustini, ne non solum patenter Regulares, hinc nuncupantur. Audio tunc magis Coriolanus in sermone para. cap. 5. ad tertium argumentum hinc vocabulorum geminationem non solum generis, sed etiam superfluitatis notauit. Quod ad idem inquit, hinc quod iste terminus Canonice Regulares potest opponere pro quibusdam quibusdam huiusmodi, ut in Concilio quibusdam Catholicis nota forma Constitutionum sine Ecclesia, & Episcopatus. 7. 101. 102. Canon graecè, Latine lib. 2. Canonice a. n. n. est, hinc & hinc regularis, & Regulares. Clerici igitur, qui regulati sunt ad regulam sunt in Collegiatis, & in Canonice, Canonice sunt, & nominantur, & quod ad idem inquit, 17. regulares: quia idem significat terminus Canonice quod iste terminus Regularis, & idem est pro eo differentia inter eos, nisi quod nomen est vocabulum graecum, & 17. Regularis Latine Canonice regulares significant istos regulares, qui abbatem iacobum habuerunt in iacobus, qui volentes plus caeteris supererogare conuen-*

ribus, cap. Nullus. de iure patronatus, cap. Nullus. 2. de Ecclesijs edificandis, cap. Cum olim il. 2. de Privilegijs, cap. Non dubium de sententia excommunicationis, cap. Si Canonici, de officio Ordinarij in 6. Clementina Dispendiosam, de Iudicijs, & Innocentius III in epistola ad Priorem, & Canonicos de Nauburgo, cum alijs in numeris. Est verd circa huiusmodi nomenclationem aduertendum, non ab anno censu, siue canone, quem secularis clerici annuatim percipiunt, sed à Regula, quam profitentur, ipsos clericos Canonicos vocari, quemadmodum loco proxime citato B. Petrus Damiani, necnò D. Bernardus in vita S. Malachie lib. 1. cap. 24. & duobus sequentibus, & Ino Carnotensis epist. 201. ad Gualterium Præpositum Hirpensem, Cardinalis de Cusa lib. 10. exercitacionum, & nouissime Ioannes Molan. lib. 1. de Canonicis cap. 4. & sequenti obseruauerunt. Si namque ab anno censu, vel Canone, non à Regula Canonici dicerentur, non Ecclesiarum, sed horrei, crumenæ, & cellæ vinarie Canonici essent, ac tales iure merito deberent appellari.

VII. **S**extò vocantur Canonici Regulares, quæ nomenclatio nunc frequentissima est, & ferè sola in vsu ab annis circiter quingentis posita, quemadmodum ex titulo de statu Monachorum, & Canonico Regularium, & alijs locis innumeris aucupari licet: quæ laboriosum esset potius, quam ingeniosum, hoc loco recensere. Porrò cum Canonici à Canone, qui Latine est regula, dicatur, ac perinde idem sit Canonici, quod Regularis, non deerunt, qui geminatam istam nomenclaturam Canonico Regularium reprehendant, quasi non semel contenti Canonici siue Regulares appellari, geminato vocabulo Canonici Regulares, hoc est, Regulares Regulares nuncupari velint. Idè inquit, Viues in 3. de Ciuit. cap. 15. est regularis, quod Canonici à Canone graeco, hinc quidam monachi D. Augustini, non semel parentur Regulares, hinc hoc vocari solent. Audeat magis Coriolanus in Defensorio par. 1. cap. 5. ad tertium argumentum eandem vocabulorum geminationem non solum negationis, sed etiam superstitionis notauit. *Quantum ad tertium inquit, dico quod iste terminus Canonici Regularis potest supponere pro quibuscumque Canonici secularibus, ut dicitur in Ecclesijs Cathedralibus iuxta formam Constitutionum sue Ecclesie, & sui Episcopij videntur. Pater, pater Canon graecè, latine regula, & Canonici a. m. n. est, hic & hoc regularis, & hoc regularis. Clerici igitur, qui regulati sunt ad obseruanda statuta Ecclesiarum Collegatarum, & maxime Cathedralium, Canonici sunt, & nominantur, & patet, quod est uogatio, ponere 17. regulares: quia idem significat iste terminus Canonici quod iste terminus Regularis: & nulla est penitus differentia inter eos, nisi quia Canonici est vocabulum graecum, & 17. Regularis latinum. Secundo Canonici regulares significant istos religiosos, qui secundum abbatem sanctum habuerunt initium à S. Basilio, qui volentes plus ceteris sapientiam conueni v-*

uari Canonici absolute, sed committentes negationem, tanquam superstitiosi addiderunt, Regulares, & hoc de primo articulo. Verùm ab istis autoribus querendum est in primis, vnde habent, Canonicos regulares propria autoritate sibi istud nomen quaesiuisse, ne non semel Regulares putarentur. Ego quippe Canonicos regulares à Summis Pontificibus, & Doctoribus Catholicis in corpore Iuris Canonici, in literis Apostolicis, in posterioribus Concilijs, in Commentarijs, & Glossis librorum iuris tum Canonici, tum etiam Ciuilib, sic passim nominatos inuenio. Quod autem ipsi sibi hoc nomen ambitiosè, vel superstitionis, vt Coriolanus ait, usurpauerint hæc nos, nec inueni nec qui nos capunt, hoc ostendere poterunt. Vidant igitur inepti Pedagogi, se non Canonicos regulares, sed omnes Doctores Canonicos, & sacrorum Canonum conditores, Concilia, & Summos Pontifices reprehendere, & superstitionis accusare: sed vident Abbatem Panoromitano in cap. Deus qui, de Vita, & honestate Clericorum, vbi non solum huius nominis, siue nomenclationis autores, verum etiam rationem, & causas planè his verbis aperit. Cum in multis Clericorum status sit relaxatus, & sub illa distictione, sub qua erant Apostoli, & Apostolici viri, uolent viuere, facta est distictio secularium à regularibus Clericis: quorum obseruantia successiue viget in regularibus Canonici, qui & clerici regulares sunt: nam alij secularis dicuntur, quia uoluerunt habere proprium, & se exhibere ad ritum secularium humanum. Preter quod si de congeminata nomenclatione reprehendèdi sumus, quod bis regulares vocari uelimus, cur non magis, & rationalius seculares Canonicos reprehendat, quod uel sine regu'a Canonici, id est regulares vocari appetant, aut quod magis portetofum est, Canonici seculares, i. regulares contra regulam nuncupari uelint? & si propter eandem geminatam nominationem reprehensione digni sumus, cur non etiam Apostolum reprehendunt, qui dicit ad Rom. 2. Nos accepisse spiritum adoptionis, in quo clamamus Abba Pater? An Christum seruatorem nostrum reprehendere etiam audebunt, quod Marci cap. 14. dixerit: Abba Pater omnia tibi possibilia sunt, transfer calicem huic à me? Verùm de hac geminata Canonico regularium nuncupatione, qui plura uolè, videre poterunt Ioan. de Nigraualle in epilogo sacrum Chronicarum 13. cap. 18. Ioan. Molanum lib. 1. de Canonicis c. 24. Ioan. Trullum lib. 1. de Canonicis c. 7. Augustinum Ticiensem in Propugnaculo par. 3. cap. 4. Didacum Covarruias in Clem. Si feruiois de homic. par. 2. in prin. ad quos remitto.

Septimò vocatur Canonici religiosi, cap. Quoniam uelim 12. q. 1. & cap. Praesens 20. q. 3. & ab Innocentio III. in epistola ad Pictauiensem Episcopum lib. 1. pag. 281. cuius denominationis causa superius est explicata: quia uidelicet ipsi Canonici non solum per fidem, baptismum, exercitium bonorum operum, sacrorum Ordinum sus-

ceptio-

VIII

174

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ceptionem, verum etiam per solemnem votorum emissionem modo specialissimo sunt cultui diuino dedicati, vt supra dictum est.

IX. **C**irca appellatur etiam nomine Monachorum absolute, & sine alia additione quae nomenclatio est vetustissima & frequentissima apud multos autores, vt lib. 1. cap. 38. ostendimus, vbi etiam rationem istius dominationis explicauimus: qui locus ad inutilem repetitionem vitanda omnino videndus erit. Imò verò nostro seculo ita apud nonnullos iste vsus Canonicos Regulares monachorum nomine absolute nuncupandi obtinuit, vt illos passim, ac semper nomine monachoru nuncupare velint. Videatur Renatus Chopinus in suo Monastico per totum, vt illos semper vocat monachos cucullatos, vt Ludouicum Viues loco proximè citato, Auenantium Vndium, & alios omittamus.

Nonò vocantur etiam monachi Canonici, siue monachi Ordinis Canonici. Ita nuncupatos reperio ab Anastasio Bibliothecario in Gregorio IV. dum ait, illum in Ecclesia Beatae Mariae Trinitatis Romae monachos Canonicos aggregasse, qui ibi officium facerent, & omnipotenti Deo gratias, & laudes redderent & à Ioanne de Nigraualle in praecitato Epilogo 1. cap. 18. à Ioanne Trithemio de Scripturis Ecclesiasticis, & à Cardinali Bellarmino in lib. de Scripturis Ecclesiasticis, cum Hugonem, & Ricardum Victorinum, & alios nonnullos vocat monachos Ordinis Canonici Regularium, quoniam D. Hieronymus de Viris Illustribus in Philon, Cassianus lib. primo de institutis renunciantium, & clariss. D. Basilus in lib. Constitutionum Monachicaru hoc modo loquendi vtuntur, cum vel clericos primitiue Ecclesiae sub nomine monachorum comprehendunt, vel Canonicos inter monachos recensent, quod signanter apud D. Basilium lib. citato c. 19. intueri licet.

Aduertendum tamen, licet nomen monachorum lata quadam significatione vsurpatam ad Canonicos Regulares extendatur, quando sola professio vitae communis, & votoru attenditur, multi nihilominus sunt casus, in quibus sub nomine monachorum nullatenus veniunt Canonici Regulares, sed ab illius significatione prorsus excluduntur, & primus est, quando peculiariter cuiusq. Ordinis officia, vel instituta considerantur, & fines particulares, ad quos singuli ordines sunt instituti, textus sunt expressi in cap. Alia, & cap. Monachus, c. Legi 16. q. 1. vbi dicitur, aliam esse causam, & aliud officium monachi, aliud cleri. item in cap. Placuit, cap. Peruenit, cap. Interdicimus, cap. Iuxta, eadem, vbi interdicitur monachis praedicatio, ministerium Sacramentorum personis secularibus, & regimen parochiarum, quae nullatenus interdiciuntur, quin expressè conceduntur Canonici Regularibus, cap. Quod Dei timorem, de statu monachorum. Item in Concil. Aquilgrani cap.

125. & cap. Statuimus, cap. Mandamus 19. q. 8. & cap. Licet de Regularibus, vbi interdicitur Canonico Regulari vsus cucullae monasticae, & transitus ad statum monachorum, saltem non per licentiam, item toto titulo de statu monachorum in Decretali. Sexto, & Clementinis, & passim in Concilij, in quibus de ordine Canonici, vt à monastico distincto agitur. Secundus casus est, quando nomen monachi sumitur, vt contra distinctum clerico, cap. Monachus, cap. Legi, cap. Alia 16. q. 1. & alijs multis, quae passim occurrunt: nam cum Canonici Regulares sint per essentiam clerici, non possunt sub nomine monachorum sic accepto comprehendendi. Tertius casus est, cum Canonici continent praecipuum, vel prohibitionem penalem, textus sunt expressi in cap. Quod Dei timorem, de statu monachorum, vbi dicitur, quod licet prohibeatur, ne monachi singuli per parochias vagentur, non tamen prohibetur Canonici Regularibus, qui inseruiunt regulae laxiori. Item in Clementina, ne in agro, §. quia verò, de statu monachorum, vbi prohibetur monachi tenere arma sine licentia Superioris, idq. sub pena excommunicationis latae sententiae, quae pena non extenditur ad Canonicos Regulares, vt notat ibid. Glossa, & Nauarrus in Manuali cap. 77. num. 139. & regulariter in omnibus odiosis, & penalibus, in quibus debet fieri strictissima interpretatio, nec licet transire de casu in casum, aut de persona in personam, multo minus de ordine ad ordinem, nomine monachorum non veniunt Canonici Regulares, vt notat Abbas communiter receptus in cap. Quod Dei timorem, de statu monachorum: licet in contrarium sententiam citetur à Decio in cap. Causam quae in principio, de Iudicijs, vbi tamen dicit, quod in materia odiosa nomine monachorum non veniant fratres, nec clerici, & contra. & hanc assertionem, & regulam generalem, quod in odiosis nomine monachorum non comprehendantur Canonici Regulares, data opera probat, & firmat Nauarrus in comment. 3. de Regularibus quaest. 1. num. 46. & sequentibus, vbi etiam contrarias rationes soluit. Quartus casus est, quando agitur de iure, & ordine praecedendi, vel incedendi in processionibus publicis, vel in sessionibus, vel Concilijs, vel alijs quibuscumque actibus publicis, & praeuocantur in tali casu iura, quae dant locum monachis, non dant locum Canonici Regularibus, ita quod si dicatur, v. g. in literis Apostolicis, monachi omnes incedunt in tali, & tali loco, ante vel post clericos, vel mediantes, per eiusmodi literas, ac in illis non intelligitur dari locum Canonici Regularibus, qui in tali casu tanquam veri Clerici omnes Monachos praecedunt, per Constitutionem editam à Pio IV. & est 95. in ordine, in causa praecedendi inter Monachos, & Canonicos Regulares, item si ad processiones vocentur Monachi, non tenentur accedere Canonici Regulares, nam illi distincte tenentur vocari confluere distinctis nominibus,

v. g.

g. accedant Monachi sancti Pauli, accedant Canonici Regulares sancti Mariz de Pace: & si vocentur Canonici Regulares sub hac forma, accedant Monachi sancti Mariz de Pace, illi prolixo non accederent, nec tenerentur accedere, quae vsus, & modus confluxus loquendi attente attendendus est, & à seculo non est auditum, quod vsus Canonici Regulares vocati sint ad processiones sub nomine monachorum, qui vsus attente debet in alijs Ecclesijs, quae ab Ecclesia Romana normam accipiunt, imò verò in concilio procedendi in publicis processionibus, & in Concilio Pontificijs, quae disponunt de iure, & in Concilio conceptis verbis fecerunt, vt Canonici Regulariter ad monachis, & comprehenduntur Canonici, citantur; de hoc litera Alexandri Quartae Archiepiscopi byterum, & Capitulum Sive Principis Apostolorum per Eugenium & Nicolaum V. confirmata, quae Canonici Regulariter Lateranensis produxerunt in causa praecedendi ad clericos monachos Cassinenses, in causa ista formaliter cauetur, Prouisa igitur de illis in diuersis, & vniuersalibus constitutionibus factis, & Canonici Regulariter quam Regularis, & quibus primum Praeterea illam Ecclesiarum cum Concilio, & alijs in quibus confluxus, Ecclesiarum verò Praeterea, & Diacorum Cardinalium, & monachorum cum Concilio proprijs, & vniuersis: Archiepiscopi, & alios aem Ecclesiarum, Priuatum, & Cap. & alios aem Monachi, fratres Praedicatorum, & alios, ac Religiosi alij cuiusque Ordinis, & alios in rebus seculo processionaliter veniant ad illas, & in rebus. Vbi videtur primo loco ponuntur Canonici Regulares, & seculares; secundo, Monachos, & alios, & nota quod Monachi Ecclesiarum Praedicatorum ratione dignitatis Ecclesiarum Praedicatorum, licet vt monachi debent incedere in loco inferiori. Litera Pontificiae reperitur in Archiepiscopo Basilice S. Petri.

Decimo appellari consueverunt olim praeterea fratrum, qui mox extra fines Italiae, & quod multos retinetur, de qua re quoniam cogit, & sufficenter, ni fallimur, dictum est lib. 1. c. 39. hic aliud nihil addendum esse arbitror.

Tandem apud Italos, Hispanos, ac etiam Germanos ab aliquot seculis extra consuetudinem, vt iure Canonici vocentur hoc praeterea Dominorum v. g. Dominus Petrus, Dominus Iohannes, quidem superbia tumore, vel quod à iustissimo fratrum nomine, & charitatis pleno, seipso antea compellere consueverant, ab hoc reuerti Coriolanus illis de more imponit: sed potius eminentiam Ordinis, & dignitatis clerici

lib. II.

v. g. accedant Monachi sancti Pauli, accedant Canonici Regulares sancte Marie de Pace: & si vocentur Canonici Regulares sub hac forma, accedant Monachi sancte Marie de Pace, illi profectio non accederent, nec tenerentur accedere: quis vsus, & modus confectus loquendi attendendus est, & a seculo non est auditum, quod in Vrbe Canonici Regulares vocati sint ad processiones sub nomine monachorum, qui vsus attenditur debet in alijs Ecclesijs, quae ab Ecclesia Romana normam accipiunt: imò verò in constitutionibus Pontificijs, quae disponunt de iure, & ordine procedendi in publicis processionibus Canonici Regulares conceptis verbis feceruntur, & excluduntur à monachis, & comprehenduntur inter Canonicos, extantq; de hoc literae Alexandri Quarti ad Archiepiscopum, & Capitulum Basilicae Principis Apostolorum per Eugenium IV. & Nicolaum V. confirmatae, quas Canonici Regulares Lateranenses produxerunt in causa praecedentis aduersus monachos Cassinenses, in quibus ita formaliter cauetur. *Proinde igitur deliberatione dicentibus, & irrefragabili constitutione sancimus, ut Canonici tam seculares, quam Regulares, & Monachi omnium Patriarchalium Ecclesiarum cum Crucibus, & alijs insignijs consuevit, Ecclesiarum vero Presbyterorum, & Diaconorum Cardinalium, & monasteriorum cum Crucibus proprijs, & vexillis: Archiepiscoporum autem Ecclesiarum, Priuatorum, & Capellanorum, & alij autem Monachi, fratres Praedicatorum, Minores, &c. & nota quod Monachi Ecclesiarum Patriarchalium ratione dignitatis Ecclesiae praecedebant Clericos aliarum Ecclesiarum non Patriarchalium, licet vt monachi deberent incedere in loco inferiori. Litera Pontificia reperitur in Archiuo Basilicae S. Petri.*

X. Decimo appellari consueuerunt olim praenominis fratrum, qui mos extra fines Italiae nunc apud multos retinetur, de qua re quoniam copiose, & sufficienter, ni fallimur, dictum est lib. 1. cap. 10. & 39. hic aliud nihil addendum esse arbitramur.

Tandem apud Italos, Hispanos, ac etiam apud Germanos ab aliquo seculo citra consuetudo obtinuit, vt iidem Canonici vocentur hoc praenominis Dominorum v. g. Dominus Petrus, Dominus Paulus, non quidem superbia tumore, vel quod à suauissimo fratrum nomine, & charitatis pleno, quo se ipsos antea compellere consueuerant, abhorreant, vt Coriolanus illis de more imponit: sed propter eminentiam Ordinis, & dignitatis clericalis,

quae per se illis competit, & ex vi illorum regularis professionis, nã clericos, & praesertim sacerdotes Dominorum, seu Dominorum praenominis nuncupare non recens est Regularium Canonicorum inuentum, sed mos antiq;uissimus Ecclesiae, vt colligitur ex historia inuentionis Reliquiarum S. Stephani, ex D. Gregorio lib. 1. Registri epistola 6. & lib. 7. epistola 127. Petro Damiani in suis epistolis. Notat Gulielmus Durandus in Rationali diuinorum officiorum lib. 5. cap. 2. nu. 44. Ioan. Molanus lib. 3. de Canonicis cap. 15. vt Augustinum Ticensensem, Ioannem Baptistam Signinum, Ioannem Philippum nostrum Nouariensem, & alios recentiores omittam: nam & Protinartyr Stephanus in praecipua historia sue inuentionis vocatur Dominus Stephanus. & B. Petrus Damiani scribens Petro Archiepiscopo bytereo, & Reftori sacri Conuentus Lateran. vocat illum Dominum Petrum, vt patet lib. 2. epistola 10. Eodem modo vocat omnes Archiepiscopos, Episcopos, Desiderium quoque Abbatem Cassinensem, Damianum fratrem suum, & Archiepiscopum Rauennatensem, Almericum Archidiaconum V. & P. Fauentinae Ecclesiae clericos, & alios plures, qui apud illum in dictis epistolis videri possunt. ipsi quin etiam inferiores Clerici Maiores suos Dominos vocant in officijs diuinis, cum dicunt Iube Domine benedicere, ad principatum Ecclesiae designandum, ac etiam quod nullus non iustus in Ecclesia legere debet, vt Durandus loco proxime citato notauit. An autem verum sit, quod Ioannes Philippus noster lib. 1. c. 6. scribit ex institutione primitiuae Ecclesiae introductum ad Sacramentum Ordinis honorandum, vt Clerici Domini siue Domini vocarentur, à voce Hebraica Don, quae Latine Iudicem significat, quod nimirum Apostolis, & illorum vice fungentibus dictum fuerit à Domino: *Sedebite & vos super sedes iudicantes duodecim tribus Israel:* non facile affirmare ausim. licet enim verbum Hebraicum דון idem valeat, quod apud Latinos iudicare. tamen vocem hanc Dominus non ab hoc verbo Hebraeo Don, sed à Latino Dominor, reor esse derivatam. Verum quidquid sit de vocis derivatione, hoc certum, & constans, ipsos clericos, maxime sacerdotes, vt pote animarum Iudices à Christo Redemptore nostro in tetrjs constitutos honoris, & reuerentiae ergo, Dominos, vel etiam Dominos semper à fidelibus nuncupatos, vt iure merito ipsi etiam Canonici Regulares, qui per essentiam sunt Clerici, & in quibus clericorum Apostolicorum institutum seruat, hoc praenominis Dominorum vocari possint.

XI. Ne enim obstat, quod in literis Pontificijs ad ipsos Canonicos datis non praenomen Dominorum, vel Dominorum, sed fratrum praemittitur: alijs enim titulis vtuntur Superiores erga subditos, alijs subditi erga Superiores, alijs pares erga sibi aequales: & aliquis est titulus honoris, qui tibi per me rectissime tribuitur, qui ta-

F4

men in ore tuo iordelceret, vt in ego Dominum te salutauero, & tu vicissim te ipsum Dominum dicere velis: ita in re nostra ceteri Canonici Regulares à Summis Pontificibus nequaquam Domini, vel Domini, sed fratres in literis Apostolicis vocari consueverunt, nihil obstat, quin legitime possint, vt ceteri Clerici hoc titulo honoris, & reuerentiae à secularibus, aut etiam à suis conclericis decorari. Si enim quæ tempore Abbates monachorum non necessarîo clerici adhuc existebant, nihilominus in signum honoris, & reuerentiae à subiectis, Domini seu Domini vocari iubebantur, vt in regula B. Patris Benedicti intueri licet, quanto magis qui per essentiam sunt Clerici, eodem titulo reuerentiae, ac honoris legitime decorari possunt. Verùm hæc longius prosecuti sumus. nunc varia Canonicoꝝ nominatione declarata, ad eisdem Canonici Ordinis originem perquirendam accedamus.

CAPVT SECVNDVM.

De origine Canonicoꝝ Clericoꝝ, qui & Regulares vocantur, questio generalis proponitur, & Ioachimi sententia multiplicis erroris conuincitur, & reprobatur.

Ractaturus igitur de primaria origine, & institutione Canonicoꝝ Regularium, illorum opinione omitta, qui eam non solum à sanctissimis Apostolis in Lege Evangelica, verùm etiam à Nazareis siue Leuitis in Lege Moysica, figuratiuè tamen deducere nituntur, cuiusmodi D. Pauli autoritas fauet, legem veterem, & vetus tabernaculum nouæ Ecclesiæ typum, figuram, & umbram nuncupantis, tum etiam sacroꝝ Canonicoꝝ, & Doctoꝝ Catholicorum testimonia adspiciantur, quemadmodum apud Gratianum c. d. 21. Durandum in Rationali diuinoꝝ officioꝝ lib. 2. in principio Ioannem de Deo in tractatu de Dispensatione, Albertum Trotum in tractatu de Perfecto Clerico cap. 16. & 17. Petrum Rauennatem in Constitutionibus Portuensis per Paschalem II. confirmatis in principio, Ioannem de Nigraualle epilogo 13. cap. 18. Augustinum Ticinensem in Propugnaculo in princ. & apud alios quâplures intueri licet: ne antiquiorem nostri Ordinis originem, quàm par sit, explicari, & lapides pro uisionibus legere videamur, vt aliqui commentantur, antequam ad veram sententiam aperiantur, explicandam, & confirmandam me conferam, naturam amulatus, quæ agrum an-

te feminis iactum à spinis, & sentibus purgare iubet, nonnullas opiniones falsas, quas velina differentia, vel ignorantia, vel zelo non bono ductis libris ferere autores quidam studuerunt, prius ex animis legentium, si forsitan radicem miserum, & uellere necessarium existimauit. Est igitur de Origine Canonicoꝝ Ord. prima sententia cuiusdam Abbatis nomine Ioachimi in expositione libri Apocalypsis D. Ioannis Apostoli, asserentis Ordinem Canonicoꝝ Regularium circa annum Domini 1100. initium habuisse in partibus Galliarum à quodam Episcopo nomine Rufo, qui ipse Canonicoꝝ D. Aug. regulâ primus tradidit, & ab illo Gregatio Canonicoꝝ Regularium originem traxit: quæ idcirco sancti Rufi Congregatio est appellata. Hæc sententia plausibilis admodum uis est Coriolano in suo Defensorio, siue Apologia contra Canonicoꝝ Regulares par. 1. cap. 5. ad 3. & alibi, quam ceteri eiusdem instituti professores libentissimè complexi sunt, ad imponendum Canonicoꝝ Regularibus, inter quos Paulus Bergomenis in Apologia contra Dominicum Tarasium fol. 18. licet concedat, B. Augustinum aliquibus Canonicoꝝ regulam dedisse, non tamen illis, qui tunc erant, quo tempore eadem autoritas scribebat Jacobus Philippus Bergomenis in supplemento Chronicarum lib. 9. sub anno 401. ubi dicit, Canonicoꝝ Regulares in Gallijs, & in Italia dependentes à B. Rufo institutos, & lib. 12. sub an. 1206. ubi de eodem B. Rufo hæc scribit: *Rufus seu Arnobius Præpositus, & Lugdunensis Episcopus hoc tempore abbathe Ioachimo teste in Gallijs, & conuocandi gratia, & doctrine, ac mira sanctitate plurimum effulsi, qui post B. Augustinum Doctorem Canonicoꝝ non Ordine Regularium, & ipse in Gallijs instituit: ubi multa sancta monasteria, cum esset egregius Christiane doctrine declamator, etiam in Italiam descendit, ubi & suo prædicationibus Christi pauperem aem, integerrimum, & vitam ipsius ad imitationem scilandam omnibus suis etiam proponere non desistit. quatuordecim milites ex nobilitate Romanis ad se traxit, quos tanquam veram Christi discipulum, sanctum, prophetam, arbitrabatur, atque ad oculum vsque eum tollebat, inde in Hierura, maximeque in Luca urbe, & eius agro multa Regularium monasteria adhuc extantia erexit, ea quippe in urbe Luca, & extra sunt in primis S. Frigidiani, S. Marcelli de Platea, & extra à Boscho, & alia duo, vno sub capite gubernata, & alia sermè Patriarchales Ecclesiæ omnes illius urbis supposita fuerunt huius sancti viri Rufi Regularibus, Extat & Frisonaria extra urbem ipsam Martindis Comitisse opus. huius optimi viri iussu fundatum, nunc sub regulari obseruantia exultat. Sunt & alia pleraque monasteria, in Hierura ab hoc sanctissimo homine sub Regularibus Canonicoꝝ fundata & extructa. Verum hic Rufus cum Roma acerbe inimicum in Clericoꝝ laicius inuaderet, & eorum pompas impudenter ab eisdem secretè tandem à medio sublatus est: nec uquam tanti sceleris auctores inueniri potuerunt. Hæc ille. Ioannes quoque Marquez in suo libro de*

Orig-

Origine Fratrum Eremitarum pagina milia
 huius Ioachimi sententia meminit, eamque
 sequitur pagina 242. scribens, Canonicos Regul
 vocari nunc extra Cathedralis in monasterijs d
 quos institutos esse postquam Regulares in C
 thedralibus defecerunt, & facti sunt ex Regular
 bus secularibus. Omnia Antonium Massiam, Ga
 brielum Lupinofaltum in suis Informationibus
 in causa precedenti pro RR. Monachis Can
 onicoꝝ contra Canonicos Lateranenses, typis
 venetijs anno millesimo quingentesimo
 regesio secundo apud Iordanum Zillertum
 pagina prima sub numero quadagesimo o
 ctavo pagina decima octaua, sub numero sex
 to Abbatem Ioachinum, & Fratrem Paulu
 Bergomensem secutus, multas inceptas citat
 quæ animi sui ueniam, & ingenij leuitate
 & ingenij aperitissimè monstrat, sed quæ
 ualde errone, eandem sententiam videtur secu
 tum aliquæ ex parte viri aliqui doctissimi I
 uenenti Rodericus in suis questionibus Abba
 tibus anno quatuor. 3. art. 1. dum post Abba
 tium Ioachinum, & fratrem Hieronymum Romanis E
 remitas Augullianensem, inquit, Canonicos R
 egulares, quorum sacri Canones mentionem f
 acit, esse de illis Canonicis à B. Augustino in
 stitutos, hæc refert, sed de illis, quos B. Arn
 obius Langlensis Episcopus in Gallijs, & in It
 alia instituit, quibus B. Augustini Regula dedit,
 quibus eadem locum Benedictum XII. in Bul
 lina generalis reformationis Canonicoꝝ Regul
 arum, factæ tamen in eodem articulo, Canon
 icoꝝ regulares Lateranenses ab Apostolis primu
 institutos, postea à B. Augustino reformatos,
 & in agro Lucensi in monasterio Frison
 arum an. 1407. reformatos. Azorius quoq
 in Institutionum Moralium lib. 12. cap. 22. qu
 & eisdem sententia adheret, ubi multa de B. A
 rnobio scribit, Naucletum secutus, quem Arn
 obius à B. Rufo Auenionensi Episcopo cofund
 it. I. Ioachimi sententia eo modo præferti
 & explicata, & aucta, quo illam eius sectator
 expugnauerunt, & auerunt, non vnum, sed mu
 ltosq; manifestos, & palpabiles continet er
 rones. Primos est, Congregationem, quæ in Gallijs
 Rati concepitur ab ipso B. Rufo fundatam, & i
 nstitutam. B. Rufus à quo monasterium apud
 Valenciam, quod illius Congregationis est caput
 dicitur, non, Apostolorum coartatus, & in
 Christi discipulis recensetur: qui cum Magdal
 na, Martha, Lazaro, ac ceteris discipulis à Iuda
 polla ad partem Galliarum delatus, primus Au
 enionensis Episcopus extitit. vt ex vetustissim
 illius Ecclesiæ tabularijs, & ex Martyrologio Ro
 mano dicit. Nouembri habetur, cuius nonnull
 & quæ cum regulares Canonici ex Auenione
 urben Valenciam transfugerunt, ibi monasteriu
 sub nomine B. Rufi, qui illos prius in Ecclesia
 Auenionensi instituerat, exierunt.

